

FRI-2K.201-1-HP-01

TREATMENT OF SKIN DEFECTS WITH HONEY MASSAGE ¹

Assoc. Prof. Radoslava Deleva, PhD

Department of Public Health,

University of Ruse, Bulgaria

Phone: +359 878 580 696

E-mail: rdeleva@uni-ruse.bg

Assoc. Prof. Petya Parashkevova, PhD

Department of Public Health,

University of Ruse, Bulgaria

Phone: +359 882 898 619

E-mail: pparashkevova@uni-ruse.bg

Hristo Hristov

Department of Public Health,

University of Ruse, Bulgaria

Abstract: *The healing power of honey has been known since ancient times. It is used both orally and by direct application. Honey can be used as a local wound dressing agent in surgery. It is rich in sugars, mainly glucose and fructose (about 80%), as well as over 180 other compounds - proteins, amino acids, vitamins, minerals, enzymes and phenolic phytochemicals. The main substance that provides the antimicrobial function is enzymatically synthesized hydrogen peroxide (H₂O₂). In addition to the chemical way, the honey massage also affects through its physical properties. Like any massage of this metabolism, it opens new capillary collaterals and moves the hypodermis and the underlying fascia. Honey massage renews the skin by removing the corns and the layer. Honey massage was applied to two patients – one with Acanthosis Nigricans and one with Acne Vulgaris. The methodology used is the so-called "pumping" - first the fingers are glued, then the palm, then the palm is peeled off, and the fingers remain partially glued. In this way, the hypodermis and fascia are moved, and toxins, dead cells and sebum are released from the skin. At the end of the procedure, the honey has transformed into "glue". On the skin of patient 1 with Acne Vulgaris, after 6 treatments, a significant reduction in pimples with pus peaks, as well as scarification, was observed. On the skin of patient 2 Acanthosis Nigricans - after only 1 procedure, a clearing of the brown spots was observed, as well as a renewal of the skin. Honey massage is effective in improving at least 2 skin defects (Acanthosis Nigricans and Acne Vulgaris) with minimal side effects. This is an extremely cheap and potentially accessible manipulation, due to the low price of honey and the easy application technique.*

Keywords: Honey, Massage, Skin Defects

ВЪВЕДЕНИЕ

Лечебната сила на меда е позната от дълбока древност. Използвал се е както орално, така и чрез директна апликация, (Mandal MD, Mandal S., 2011).

Медът е богат на захари, предимно глюкоза и фруктоза (около 80%), както и над 180 други съединения – протеини, аминокиселини, витамини, минерали, ензими и фенолни фитохимикали, (Nguyen H.T. et al, 2018).

Меденият масаж представлява цялостен натурален метод на лечение. Води до подобряване отока на лимфа, кръвоснабдяването и ускорява всички метаболитни процеси.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Медът е натурален продукт, който се получава от цветен нектар. Той се използва от хората от дълбока древност. Медът има хранителни, лечебни и козметични свойства,

¹ The research paper was presented on October 25-26, 2024, at the Health Promotion Section of the 2024 Scientific Conference co-organized by University of Ruse and Union of Scientists - Ruse. Its title in Bulgarian is: „ЛЕЧЕНИЕ НА КОЖНИ ДЕФЕКТИ С МЕДЕН МАСАЖ“.

(Samarghandian S, Farkhondeh T, Samini F., 2017). Състои се предимно от въглехидрати, но съдържа също така протеини, витамини, аминокиселини и минерали, (Helmy N, El-Soud A., 2012). По състав медът е близък до състава на човешката кръвна плазма. Това обяснява неговото изключително бързо абсорбиране от кръвта. Твърди се, че при пер-оралната консумация на мед, не се усвояват всички негови полезни съставки, а при перкутанно приложение се приемат 100% от съдържащите се в меда микроелементи, ензими и витамини. С храната голяма част от полезните вещества съдържащи се в него частично или пълно се унищожават от стомашната киселина, докато прилагайки го върху кожата те напълно се усвояват.

Лечебната сила на меда се дължи на неговата антибактериална и имуностимулираща функция. Освен това високия му вискозитет, поддържа раната влажна и осигурява защитна бариера при отворени и трудно зарастващи рани. Основното вещество, което осигурява антимикробната функция е ензимно синтезирания хидроген пероксид (H_2O_2), (Tashkandi H., 2021). Медът е продукт, който е идеален локален превързочен агент за рани в хирургията, (Armstrong, S., Otis G.W., 1995). Клинични проучвания показват, че прилагането на мед върху силно инфектирани кожни рани бързо премахва инфекцията от раната и подобрява заздравяването на тъканите, (Israili Zafar H. MS, 2021).

Al-Waili et Saloom (1999) проучват лечебния ефект на меда при терапията на остри постоперативни рани (след хистеректомия и цезарово сечение). Те установяват, че локалното приложение на суров неразреден мед върху оперативната рана, води до по-бързо зарастване, по-кратко лечение с антибиотици, липсва нужда от презашиване на раната и се образува минимален цикатрикс.

Топикалната апликация на меда може да се използва при лечение на хронични лезии причинени от лабиален и генитален херпес, (Al-Waili NS, 2004).

Освен по химичен път, меденият масаж въздейства, и чрез физичните си свойства. Както всеки масаж той стимулира метаболизма, отваря нови колатерали на капилярите и раздвижва хиподермата и подлежащата фасция. Меденият масаж обновява кожата, като премахва роговия ѝ слой. „Изпомпването“, което се прилага в комбинация с химичната структура на меда, води и до детоксикация. Има данни за отнемане от тялото на 18 елемента, както и невротоксина permethrin. Те остават в така наречения „клей“, (Körmendy-RÁCZ J, Hegyi G., 2020).

Acanthosis Nigricans е кожно заболяване с характерни кафяви, кадифени петна по кожата на местата на кожните гънки. Кожата е задебелена и хиперкератозна. Може да се наблюдават и сърбежи. Патогенезата на заболяването е свързана с повишени нива на растежния фактор и активацията на инсулино-подобен растежен фактор в кератиноцитите, (Brady MF, P. Rawla, 2023).

Acne Vulgaris е кожно заболяване характеризиращо се с образуване на папули, пустули и нодули основно по лицето, но също и по гърба и раменете. Предполагамата етиология е хиперчувствителност на себумните жлези към андрогени, както и наличието на бактерията *Cutibacterium acnes* (*C acnes*).

Допринасящи фактори за развитието на заболяването са повишена продукция на себум, хиперкератинизация, наличие на *C acnes*, както и възпалението, (Oge' LK, Broussard A., Marshall M.D., 2019; Sutaria A.H., Masood S., Saleh H.M., et al., 2023).

МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Изследвани са 2 пациента с болести, които по симптоми отговарят на *Acanthosis Nigricans* и *Acne Vulgaris*.

Методика на приложение:

В откритата научната литература се съобщава, че медотерапевтичният масаж има различни методики за апликации и ползи от приложението им, (Вачкова П., Е. Левонян, М. Стоилова, 2005). Ние приложихме следната методика за еднократна апликация в рамките на една сесия:

Използва се за предпочитане домашен, непастьоризиран мед. Може да е в захаросана, както и течна форма. Нанася се около една супена лъжица мед на дланите на ръцете и с поглаждащи движения се пренася на масажирания зона на тънък слой. Колкото по-дебел е слойт мед, толкова повече време и по-трудно се постига попиване и желания вискозитет. Една част от сместа остава по ръцете, които са плътно прилепнали върху кожата, като я разтягат и разтриват със спираловидни или тласкащи движения. По този начин се увеличава подвижността и разтегливостта на кожата спрямо подкожието и подлежащите тъкани. Медът се затопля и попива върху третирувания участък. Важно е ръцете на терапевта и кожата на пациента да са чисти и сухи. Влажността намалява значително ефекта. Ако не може да се достигне достатъчна сухота на кожата може меда предварително да се смеси с етилов спирт.

Когато медът е добре разнесен, втечен и частично абсорбиран „на островчета“ върху кожата техниката се променя в „помпане“ и „вбиване“ т.е. дланите се притискат към повърхността и се отлепят винаги под ъгъл. Резултатът е като при стотици микро вендузи с репитаторна вариация между отрицателно налягане при „помпане“ (отлепване) и положително при „вбиване“ (залепване с натиск) между ръцете на терапевта и третирувания участък. Постепенно потупващите движения да стават по-силни, а ръцете се притискат поплътно. Медът се вбива и усвоява почти напълно от кожата като минава през няколко етапа на трансформация и постепенно се превръща в бяла или сива маса. (фиг.1) В началото тя излиза от порите и остава по кожата, а в последствие повечето „маса“ преминава върху масажирания длани и губи своята лепкавост, (Делева Р., 2015).

При първа процедура пациентът може да изпитва определена болка, която при последващи процедури значително намалява поради адаптация на тялото към дозираното дразнене. Ако болката при първа процедура е прекалено голяма времетраенето и техниката се редуцират („вбиване и помпане“ без пълно отлепяне на ръцете от третираната кожна повърхност).

В края на процедурата медът се е трансформирал в така наречения „клей“. Това е субстанция подобна на дъвка, със сивкав или сивкаво-зелен/син цвят. Колкото цвета на този „клей“ е по-мътен толкова повече токсини се отстраняват от тялото. Всъщност това е резултат от химическото съединение на меда с токсини, мъртви клетки и себум изпомпани от дерма, хиподерма и фасции. Това е токсичен, отпаден продукт и трябва да се премахне бързо и прецизно с неколkokратни влажни горещи компреси, (Вачкова П., Левонян Е., Стоилова М., 2005).

Фиг. 1. Трансформация на меда при еднократна апликация

Сесията трае 10-25 мин. в зависимост от размера на третирувания участък, освен това се установява намаляване на времето за трансформация на меда с всяка следваща процедура. След процедурата не се препоръчват бани и апликации на третираното място с намазващи средства. Може да се приложи на всеки 2-3 дена, максимум 15 процедури.

Основната контраиндикация за приложената методика е алергия към мед, за която предварително трябва да се тества.

РЕЗУЛТАТИ

По кожата на пациент 1 се наблюдават кожни дефекти отговарящи на Acne Vulgaris. Третирано в рамките на 2-3 месеца с различни външни препарати, без особено видим ефект. Приложен е меден масаж в рамките на 2 месеца с интервал между отделните процедури около седмица. След 6-тата процедура се наблюдава значително намаляване на броя и големината на пъпките с гнойни върхове, като и скарификацията. (фиг.2) Освен отстраняването на вече появили се видими дефекти се профилактира и образуването на нови, поради хигиенизирането на кожата в дълбочина. Подобряват се локално тургора, еластичността, и тъканното дишане. Самочувствието на пациента също е значително повлияно в положителна посока. Съобщава се за мотивация и занапред да се възползва от меден масаж, поради бързия ефект не само заради третирания проблем, а и поради приятното усещане за тонизиране и лекота непосредствено след всяка процедура.

Фиг. 2. Пациент 1 преди/след приложения меден масаж- ефект след 6 процедури

По кожата на пациент 2 се наблюдават кожни дефекти отговарящи на Acanthosis Nigricans. Преди прилагането на меден масаж пациента съобщава за дълготрайно медикаментозно третиране и лечение, вътрешно и външно без особен и траен резултат предписано от специалист. Приложен е меден масаж на различни участъци от кожата (гръб, гърди, корем и крака), като в рамките на една процедура се третира по един участък. Наблюдава се значително намаляване на дефекта още след първата процедура на всеки един от третирания участъци. По време на медотерапията не е прилаган друг вид лечение. На фигура 3 се демонстрира промяната само след една процедура на краката: изчистване на кафявите петна, тургора е свеж, розов и избистрен. При палпация се наблюдава значително намаляване на грапавините. Самочувствието и настроението на пациента е значително подобро. Съобщава за мотивация и занапред да продължи лечението си с меден масаж, поради бързия ефект не само заради третирания проблем, а и поради приятното усещане за тонизиране и лекота непосредствено след процедурата.

Фиг. 3. Пациент 2 преди/след приложения меден масаж- ефект след 1 процедура

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Меденият масаж е ефективен за подобряване на поне 2 кожни дефекта (*Acanthosis Nigricans* и *Acne Vulgaris*) с минимални странични ефекти. Освен локалния дерматологичен ефект се повишава самочувствието и настроението на масажирания – красотата е здраве и здравето е красота. Това е изключително икономически изгодна, потенциално достъпна и краткотрайна манипулация, от която може да се възползва всеки. Представените случаи са индивидуални, за да се установи не само естетически, но и лечебен ефект са необходими многомащабност и дългосрочност на приложения метод, както и консултации със медицински специалисти. Необходими са задълбочени научни проучвания за ефективността на масажа с мед по отношение здравето на кожата.

REFERENCES

- Mandal M.D., Mandal S., (2011). *Honey: its medicinal property and antibacterial activity*. Asian Pac J Trop Biomed. 2011;1(2):154-60.
- Nguyen HTL, Panyoyai N, Paramita VD, Mantri N, Kasapis S., (2018). Physicochemical and viscoelastic properties of honey from medicinal plants. Food Chem. 2018 Feb 15;241:143-149
- Samarghandian S., Farkhondeh T., Samini F., (2017). Honey and Health: A Review of Recent Clinical Research. Pharmacognosy Res. 2017 Apr-Jun;9(2):121-127.
- Helmy N., El-Soud A., (2012). *Honey between traditional uses and recent medicine*. Maced J Med Sci. 2012;5:205–14.
- Tashkandi H., (2021). *Honey in wound healing: An updated review*. Open Life Sci. 2021 Oct 6;16(1):1091-1100.
- Armstrong, S., G.W. Otis, (1995). *The antibacterial production in honey and its implications for wound properties of honey*. Bee Culture, 123(9): 500-5024
- Israili, Zafar H. MS, (2021). *Antimicrobial Properties of Honey*. American Journal of Therapeutics 21(4):p 304-323.
- Al-Waili N.S., Saloom K.Y., (1999). *Effects of topical honey on post-operative wound infections due to gram positive and gram negative bacteria following caesarean sections and hysterectomies*. Eur J Med Res. 1999 Mar 26;4(3):126-30.
- Al-Waili NS., (2004). *Topical honey application vs. acyclovir for the treatment of recurrent herpes simplex lesions*. Med Sci Monit. 2004 Aug;10(8):MT94.
- Körmendy-Rácz J, Hegyi G., (2020). *Safety and detoxification effect of honey massage*. Int J Complement Alt Med. 2020;13(4):169–173.
- Brady MF, Rawla P., (2023). *Acanthosis Nigricans*. 2023 Aug 11. In: StatPearls [Internet]=Oge' LK, Broussard A, Marshall MD. *Acne Vulgaris: Diagnosis and Treatment*. Am Fam Physician. 2019 Oct 15;100(8):475-484.
- Sutaria A.H., Masood S., Saleh H.M., et al., (2023). *Acne Vulgaris*. [Updated 2023 Aug 17]. In: StatPearls [Internet].
- Vachkova P., E. Levonyan, M. Stoilova, (2025). *Medotherapy massage*. Physiotherapy and Rehabilitation, APB, issue 1-2, 146-150, 2005 (**Оригинално заглавие:** Вачкова П., Е. Левонян, М. Стоилова, Медотерапевтичен масаж, Physiotherapy and Rehabilitation, АФБ, бр.1-2, 146-150, 2005).
- Deleva R., (2015). *Massage with honey methodology and impact*, Journal Izvestie, series 5, 147-150, ISBN:1311-106X (**Оригинално заглавие:** Делева Р. (2015). Масаж с мед методика и въздействие, сп. Известие, серия-5, 147-150, ISBN:1311-106X).